

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

In chestia dreptului electoral.

Sibiu, 24 Iulie n.

Reforma electorală e pusă de nou la ordinea zilei. După ce chestiile grele militare au fost rezolvate din partea parlamentului ungar, și legile privitoare la aceste chestii, primind sancționarea prealabilă, au fost promulgate și puse în vigoare: se crede, că are se urmeze, și că trebuie negreșit se urmeze acum rezolvarea chestiei electorale, aducerea legii, prin care să se reguleze și la noi și să se pună pe baze mai largi, moderne și drepte, cel mai însemnat drept cetățenesc: dreptul de a alege și a trimite reprezentanți în sfatul țării.

Chestia e de altcum de mult pusă la ordinea zilei și de mult își așteaptă rezolvarea norocoasă. A scos-o pe plan guvernul baronului Fejerváry, la anul 1905, și mai ales ministrul de interne de atunci, domnul Kristóffy, care cu lozinca frumoasă și ademenitoare a sufragiului universal voia să-și întărească poziția și să-și câștige o majoritate parlamentară, cu care se poate guverna țara, în mod constituțional. Și cum ideea a fost acceptată cu drag din partea Coroanei și salutată cu multă bucurie din partea populației țării: ceice puneau pe atunci bețe în roate guvernului țării, au făcut o grabnică și surprinzătoare schimbare de front, — în vederea popularității pe care guvernul era pe calea cea mai bună a și-o câștiga, — și s-au oferit singuri se facă aceea ce promitea guvernul urgisit de ei că are se facă: o lege nouă electorală, pusă pe bazele sufragiului universal. Coroana s'a încercut în sinceritatea promisiunilor lor, le-a dat puterea și i-a obligat, ca în termen de doi ani se facă legea. Au stat însă la putere patru ani, și legea n'au făcut-o. Și puteau

să stee încă patru ani, ori de patru ori câte patru ani, și totuși nu făceau legea promisă, — pentru că n'au voit să o facă.

S'a convins Coroana și s'a convins și țara, că astfel de oameni, cari promit, dar nu împlinesc aceea ce promit, nu merită nici o încredere, și Coroana i-a făcut să plece dela cârma statului, iar țara i-a făcut să-și peardă zdrobitoarea majoritate pe care o aveau în dietă, grupându-se în jurul noului guvern, presidat de contele Khuen-Héderváry, numit din partea Maiestății Sale asemenea cu îndatorirea, să facă cât mai curând noua lege electorală, pusă pe bazele sufragiului universal.

Lupta electorală a fost dată deci la alegerile trecute iarăși sub lozinca frumoasă și ademenitoare a sufragiului universal, pe care l-a fost trecut guvernul în programul său, și l-au promis și candidații la deputație alegătorilor lor, astfel, că noua majoritate parlamentară a fost creată tot sub vraja votului universal.

S'a dus însă și contele Khuen-Héderváry, luându-i locul domnul Lukács, care, ce e drept, a promis și el votul universal, dar după principiile, mărturisite și nemărturisite, pe cari se pare că vrea actualul guvern să fie așezată noua lege electorală, votul tare ne temem, că nu are se fie nici universal, dar nici egal.

Si iată cum, în curs de șapte ani, ideea votului universal a făcut la noi un pas gigantic, nu spre realizare, ci spre — nerealizare. Pentru că așa cum îl dorim noi, și îl dorește țara întreagă, cu esueștea clasei înalte maghiare, nu ni se va da dreptul de alegere, căci el nu va fi universal, egal, direct și secret. De făcut însă se face noua lege electorală, pentru că după comunicările, mai mult ori mai puțin oficiale, apărute în ziarele budapestane, secretariul de stat din ministerul de interne, dom-

nul Némethy, lucrează cu zor la compunerea proiectului de lege, cu ajutorul conducătorului biroului de statistică, care îi pune la dispoziție toate datele și îi face toate combinațiunile de cari are trebuință, pentru a se convinge, care ar putea fi calea cea mai bună, spre a se sătura și capra și a rămânea și varza neatinșă.

Faptul, că se lucrează la compunerea proiectului de lege despre reforma electorală, dovedește, că guvernul vrea să se țină de cuvânt (barem acesta!) și se prezenteze la toamnă, așa cum a promis, noua lege electorală parlamentului țării, pentru că viitoarele alegeri se poată fi efectuate pe baza acestei legi. Se spune însă, că deodată cu prezentarea noiei legi electorale guvernul va prezenta dietei și legea despre noua arondare a cercurilor electorale, cari vor fi astfel întocmite, ca aceea ce se perde din hegemonia maghiară prin noua lege electorală, să se câștige prin legea despre arondarea cercurilor electorale.

Cu toate, că depunerea unui proiect de lege pe biroul dietei încă nu înseamnă votarea lui, căci doară și contele Andrássy a prezentat dietei legea sa electorală, compusă pe baza pluralității, dar în discuție nu a fost luată nici măcar din partea comisiunii căreia a fost împărțită spre studiere, lucru care se poate întâmpla și cu legea pe care acum o compune guvernul nostru despre reformele electorale: trebuie se ținem totuși cont de împrejurarea, că la toamnă de fapt guvernul poate prezenta dietei un proiect de lege despre dreptul electoral, care nu va fi, nici universal, nici egal și nici secret, deci nu va fi așa cum îl dorim noi, și trebuie să ne precisăm de pe acumă păreri și atitudinea față de o astfel de lege, care eventual ar putea să fie nefavorabilă, ori chiar păgubitoare pentru noi.

Părerea noastră e, că și dacă nu va fi pusă noua lege electorală pe bazele largi ale sufragiului universal, n'avem să ne speriem prea tare. În sfârșit nu suntem nici noi popor de proletari, ci țărâtimea noastră e legată de glie, de moșia sa, și o estindere mai largă a dreptului de alegere, o reducere și o unificare a censului, are să ne fie tot așa de folos, ca sufragiul universal.

După datele statistice dela anul 1900, moșieri mici și mari se află adecă în țara noastră 1,378.084, iar dintre aceștia *Români sunt 359.508*, dintre cari numai 132.946 cu proprietăți sub cinci jughăre, ceilalți toți cu moșii *dela cinci jughăre în sus*. Datele acestea statistice se vor fi schimbat, sigur, în cei zece ani din urmă, și ele vor da acum alt rezultat, dar credem, că numai în favorul, nu în detrimentul nostru. Dacă s'ar reduce deci și *unifica* censul, vom avea, în locul celor vreo 80.000 alegători de acumă, cel puțin 220.000 alegători români, trecuți în listele electorale pe baza censului, plus ceilalți, luați în liste pe alte baze de drept.

Ar fi însă vătămător din cale afară pentru noi, dacă s'ar menținea și pe mai departe nedreptatea, de a fi altul dreptul de alegere în Ungaria și altul în Ardeal; și tare am dori, să nu se adevărească știrea de acest înțeles, dată de foaia socialistă din Budapesta, care spunea, că în noua lege electorală se vor lua măsuri și de această natură. Dacă așa se va compune legea nouă, atunci se face iarăși o mare nedreptate Românilor din Ardeal, dar se face și o mare greșală politică, de care guvernul ar trebui să se ferească. Susținându-se adecă și pe mai departe două feluri de legi, una pentru Ungaria, alta pentru Ardeal, se recunoaște prin aceasta, că întru adevăr, uniunea Ardealului cu Ungaria nu e perfecționată nici acumă

FOIȘOARĂ.

Bacalaureatul Principelui Carol.

Alteța Sa Regală, Principele Carol, viitorul Rege al României, a depus la finea lunii trecute, după cum scrisesem, examenul de absolvire a școalelor medii, așa cum îl cer regulamentele aflate în vigoare în statul român. Ba prințul Carol și-a îngreunat însuși examenul, pentru că pe când a'ți elevi dau examenul de absolvire numai dela o singură secție, augustul elev l-a dat deodată dela două secțiuni și a făcut și examene orale din fiecare materie, lucru pe care nu-l cer regulamentele.

Cum se vede deci, Alteța Sa Regală Principele Carol, a căutat însuși să se deosebească de ceilalți elevi ai școalelor medii, impunându-și sarcini și obligamente mai multe decât aveau ceilalți.

Ziarele din România au adus amănunte interesante despre decurgerea acestui examen de bacalaureat al Principelui Carol, pe cari le dăm și noi mai la vale, scoțând aici la iveală, că aceea ce a impresionat mai mult tuturor cu ocaziunea examenului a fost spiritul curat național românesc, în care și-a făcut Principele Carol educația și instrucția.

Relația oficială despre rezultatul examenului sună astfel:

Marți, 26 Iunie v. la amiază, au sosit la Castelul Peleş, ca oaspeți ai M. S. Regelui, domnii profesori ai A. S. R. Principelui Carol, spre a proceda la examenul Alteței Sale Regale pentru absolvirea cursului liceal:

Domnii profesori C. Litzeica, G. Adamescu, Marin Dumitrescu, M. B. ümel, Bogdan Ionescu, E. Escoffier și G. Murgooi, constituiți în comisiune, sub prezidenția dlui Litzeica, cari au început examinarea la 26 Iunie d. a. și au urmat cu examenul până la 29 Iunie în fiecare zi, dela 9 ore dimineața până la 1 p. m. și dela 3—7 p. m.

La examenele orale au luat parte în fiecare zi M. S. Regele și A. S. R. Principele Ferdinand împreună cu dl general Perticari, guvernorul A. S. R. Principelui Carol. M. S. Regele a pus întrebări A. S. R. Principelui Carol, din fiecare materie.

În ziua de 29 Iunie la amiază, după încheierea examenelor comisiunea s'a retras spre a da notele la toate probele și apoi a revenit și a dat citire următorului proces verbal:

Examenul de absolvire al A. S. R. Principelui Carol.

Proces verbal.

Din ordinul M. S. Regelui s'a hotărât ca la sfârșitul anului școlar 1911—1912, A. S. R. Principele Carol să treacă examenul de absolvire al cursului liceal. M. S. Regele a binevoit a institui o comi-

siune de examinare compusă din toți profesorii A. S. R. Principelui Carol, și anume, din domnii: G. Adamescu (limba română), M. B. ümel (limba germană), Marin Dumitrescu (istorie), E. Escoffier (limba franceză), Bogdan Ionescu (matematici), C. Litzeica (limba latină și filosofie), G. Murgooi (fizică și chimie), desemnând ca președinte pe dl C. Litzeica, directorul învățământului secundar și superior din ministerul instrucțiunii.

Comisiunea supunându-se ordinului M. S. Regelui care dorea, ca Principele Carol să depună un examen complet și amănunțit, și ținând seamă pe de altă parte de faptul, că Alteța Sa Regală în cursul studiilor sale liceale a urmat un program mixt, anume real-modern și-a orânduit lucrarea precum urmează:

I. A aplicat în totul prescrierile art. 61 și următoarele din regulamentul școalelor secundare, privitoare la examenul de absolvire a secțiunii reale.

II. Pe lângă cele patru probe scrise și una orală, prevăzute de regulament, și anume: limba română, matematicile, științele fizico-naturale, limba franceză și disertațiunea, comisiunea a mai supus pe A. S. R. Principele Carol la o probă scrisă de limba latină, la o probă scrisă de limba germană și la o probă orală și ex-tempore din filosofie și istorie.

III. Imediat după terminarea fiecărei lucrări scrise, comisiunea a procedat în prezența M. S. Regelui și A. S. R. Prin-

cipelui Ferdinand, la examinarea și critica probei scrise, cerând Principelui Carol să-și explice și susțină punctele esențiale ale lucrării.

IV. Conform dorinței M. S. Regelui în afară de acest colocvii, Principele Carol a avut apoi să susțină un examen oral, timp de câte o oră asupra fiecărei materii.

M. S. Regele și A. S. R. Principele Ferdinand au urmărit de aproape întregul mers al examenului, iar M. S. Regele a interogat însuși pe Principele Carol la fiecare materie.

Lucrările comisiunii s'au ținut la Sibiu și au durat zilele de 26, 27, 28 și 29 Iunie, după următorul program:

Marți, 26 Iunie, orele 3—7 p. m., proba de limba română. S'au propus următoarele cinci subiecte pentru lucrarea scrisă:

1. Alecsandri ca poet al patriei.
2. Prin ce s'a impus poezia lui Eminescu.
3. Principalele calități ale operei lui Caragiale.
4. Însușirile literaturii vechi românești.
5. Ambițiunea ca mobil spre bine și spre rău.

A. S. R. Principele Carol și-a ales subiectul al treilea.

(Va urma).

de tot, ea e deci numai o *faciune*, în contra căreia luptă cu tot dreptul României, reclamând autonomia Ardealului.

Nu măsuri excepționale, ofensătoare și contrare intereselor lor, să se iee deci în noua lege electorală față de Români, ci drept egal să li se dea și lor, fie în forma votului universal, ori și în forma unei largiri a dreptului de alegere de acum, prin reducerea censului și unificarea lui, deci tocmai prin stergerea dispozițiilor excepționale de până acum, aflătoare în legea actuală electorală, atât de masteră pentru Români din Ardeal. Și aceasta am dori să o facă Maghiarii în interesul lor propriu, pentru a ne face să ne apropiem, iar nu să ne înstreinăm și mai tare de ei, acum, când se vede că când recunosc și ei, cât sunt de slabi în sus, și cât sunt de iso-lați și de neluați în seamă în afară, ceea ce e urmare firească a faptului, că până acum au căutat mereu se slăbească pe căi meșteșugite jumătatea nemaghiară a țării, slăbind astfel însuși întregul, statul, din care fac parte și naționalitățile nemaghiare. Să nu se uite, că numai acel stat e tare, în care toate păturile populației își au pe deplin asigurate drepturile, fără deosebire de limbă și lege, în care să măsură cu aceeași măsură, egală pentru toți, dreptul și dreptatea!.

Din protopresbiterate.

Conferență preoțească în tractul Lupșei.

(Urmare).

Care va să zică, instrucția cea nouă fapte ne prescrie nouă preoților, fapte care ne scot din trândăvie, ne asigură și frumosul epitet de „părinte al poporului”. Momentul acesta îl consider eu de nota caracteristică a instrucțiunii. Cutez a risca afirmația, că instrucția — bine înțeleasă, dacă ne vom conforma ei — e menită a trage adânci brazde în sufletul poporului. Dezvoltându-ne activitatea pastorală în direcțiunea inaugurată de instrucție, noua spirit se va introduce în biserică — spirit, până acum (să spunem adevărul) puțin validat, se va introduce spirit ce cu consolidarea relațiilor dintre turmă și păstor, consolidează și va apăra și biserica de toți vâzduții și nevâzduții inimi.

Ferice — esolamăm cu scriptura — de cei ce ascultă de duhul în instrucție depus, și-l împlinesc pe el!

Ca în totdeauna și de data aceasta vă invit, domnilor preoți! a slugi duhului, a împlini mandatele duhului. Duhul înalță, duhul fericește! Mamonei să nu slugim, căci mamona ne târăște și pe noi în noroiul urât al patimilor, în care din greu înnoată mulțimea. Să fugim dinaintea întunecului decadentei, dinaintea orasului egoism, care atâtea suflete a adus deja la perzare! Infricoșată este pustiirea acestora...

Zilele, adevărat, grele sunt — cum zice apostolul. Numai bunul Dumnezeu și noi preoți știm, cât de mare sântem dotați, cu câte lipsuri și nevoe câștigăm codrul de pâine ce mai mult omoară foamea decât hrănește corpul trudit. În mijlocul învâlmășeliilor de tot felul, într-adevăr, puțin putem face din ceea ce fapta milei se numește. Cât putem, — să facem însă, căci — cum spune evanghelia — fapta bună nu după mărime se măsoară, ci după îndemnul intern cu care s'a săvârșit. Filerul văduvei dat din curat îndemn a valorat mai mult ca sutele bogătanilor vânători de ambiții deșerte.

Domnilor preoți! Nu pot termina fără a indica și o cale, care între împrejurările noastre se arată aproape ca unicul mijloc, ce duce la realizarea problemei ce ne frământă. E vorba de fondul de ajutorare ce intenționăm a-l înființa în centrul protopopiatului — cu extindere peste întreg tractul. Votarea statutelor este înscrisă între punctele programului de azi. În cadrul statutelor — pentru cazul că se dă fondului finanță — se pot aduna mijloace, se pot împărți ajutoare săracilor, orfanilor, și — ce este de importanță pentru disciplina biseriească — toate elementele sănătoase ale tractului se pot grupa într'un mănunchiu puternic, care nici timpul, nici seotarii ce năzuiesc a produce perturbațiuni în popor, cu un cuvânt nici „porțile iadului” nu-l mai pot spulbera.

Contând la toată însuflețirea, de care dvoastră, ca apostoli ai marginilor, sunteți capabili — vă salut și conferența preoțească după număr a XIII-a o declar de deschisă.

Cavântul prezidial s'a ascultat cu atenție deplină și s'a întimpinat cu multă bunăvoință din partea publicului present la deschidere.

Se constituie conferența. De notar se proclamă Ioan Dandea, bărbat de încredere Vasile Șpan și Romul Gomboș, cari au să verifice și protocolul ședinței. Se citește apelul nominal. Lipsese mai mulți preoți, fără souză însă abia doi, cari vor plăti canon de câte 10 cor. Președintele salută pe distinși oaspeți amintiți mai sus și prezenți și la conferență, prezentă mai multe esibite, apoi se trece la programul meritoric al conferenței.

Ca cel dintâi obiect pertractat al propriului program a fost votarea statutelor fondului de ajutorare din tract. De aceasta mi se pare s'a mai făcut vorbă în coloanele acestui ziar anul trecut. Statutele conțin întruparea ideii depusă în pastorală arhierescă și relevantă și în cuvântul de deschidere mai sus reproduc, de a fi preoții spre ajutor nenorociților, orfanilor etc. Se creează adevăr în tract fond, care în schimbul unor taxe, asigură membrilor înmormântare cinstită și cu ceremonial deosebit, se mai dau și ajutoare orfanilor rămași după preoți, învățători și alți miren, cari ei ori părinții lor au fost cândva membri ai fondului. Se dau ajutoare nu numai persoanelor singurate, ci și instituțiilor din tract. Fondul pus sub controlul bisericii, se întemeiază pe așa baze, că numai puțină însuflețire se recere, ca din firul s'ăbuit să crească arbore falnic care rezistă ori cărei furtune și orotește sute și sute de ființe. De-ar pricepe publicul intenția cea bună, de s'ar face membrii ai lui cât de mulți fii de al tractului!

Se dă citire raportului protopopului asupra rapoartelor preoților. Propunerile dela finea lui, înainte de a se admite, au dat ansă la o discuție din cele mai înalțătoare. Profesorul Dr. N. Bălan introduce desbaterile cu un discurs ce denotă, că consumatul profesor se află într-adevăr în elementul său — la el acasă. E vorba de conferențele religioase dispuse prin noua instrucție a conferențelor preoțești. Vorbitorul arată originea (cum s'au născut ele în Germania), ce curent au produs în popor și ce menire au. Înziștă mai pe larg asupra modalității de a le da viață în mijlocul poporului dela sate. Deosebit accentuează, că la noi pot avea efect numai imbinându-le cu practica religioasă: mărturisiri, cuminicări, maslu etc. Pe aceste să pună pond preoții. Predica, ca parte didactică a „misiunilor”, să nu fie nică când de sine stătătoare, ci numai în imbinare cu exercițiul religios.

Dr. Valer Moldovan, nepot de preot român, espune praxa bunului său (vestit în întreg ținutul prin vindecările trupesti și sufletești ce le obține prin săvârșirea diferitelor slujbe, diferitelor eshortațiuni, așa că și străinii de neam și biserică îl cercetă), praxă ce nu avea nici o altă taină la succese, decât că preotul știa pe nevăzută în sufletul clienților. (Să mi se ierte, că folosesc termenul de bancă în trebi de religie!)

(Va urma).

Convocare.

Pe Marți, în 18 Septembrie vechiu, c. convocă onorata preoție tractuală la conferența preoțească anuală în comuna Galomfalău mare.

PROGRAMA:

1. La 7 ore, a. m. serviciu divin cu invocarea sf. duh prin preoții: Ioan Herțogă, paroh în Dala săsească, Aurel Stoicoiu, paroh în Zoltan, Andrei Moldovan, capelan în Hendorf și preotul locului Nicolau Peicu. Predică de parohul Ioan Baciou din Nadeșul săsesc cu textul: „Am dorit să vă văd pre voi, ca se vă dau dar duhovnicesc spre întărirea voastră în credința cea împreună a voastră și a mea!” Apostolul Pavel către Romani.

Ședința I.

2. La orele 10 deschiderea conferenței.
3. Constatarea celor prezenți și constituirea.
4. Discuție asupra serviciului și a predicii.
5. Comunicarea ordinului conșistorial dto 20 Decembrie 1911 Nr. 13824 Bis.
6. Rapoartele despre activitatea oficioasă și extraoficioasă a preoților dela conferența anului trecut, cari se vor înainta la oficiul protopopesc cel mult până la 1 August a. c.
7. Referada comisiei asupra acelor rapoarte.
8. Prezentarea rapoartelor despre rezultatul conferențelor cercuale religioase,

9. Pronunțarea conferenței asupra acelor rapoarte.

10. Vizitarea în corpore a arhivului parohial.

Ședința a II.

11. Raportul referitor la starea arhivului parohial.

12. In neos cu pastorală arhierescă, tema: „Calea, mijloacele, modu”, prin cari s'ar putea delătura relele ce amenință biserică.” Elaborator Erofeiu Visorean, paroh în Criș.

13. Tema: „Cari ar fi mijloacele mai ducătoare la scop pentru stăpîrea concubinzelor?” de Joan Manovicu, paroh în Retișdorf.

14. Raportul epitropiei preoțești.

15. Propuneri.

16. Designarea verificatorilor.

17. Încheierea conferenței.

Sighișoara, 22 Iunie 1912.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Vlaicu la Lugoj.

— 21 Iulie n. 1912.

În sfârșit sosi și ziua de mult așteptată de întreaga lume românească de pe aici, în care vestitul ardelean român din Binținți, mult apreciatul sburător dela Blej, învingătorul dela Viena, dl Aurel Vlaicu, a pus prin sborul său artistic întreagă bănățănimea românească în uimire, și fală și glorie a adus neamului și țării, al cărei cetățean este.

Încă cu 2 săptămâni înainte inteligența română de aici se constituia într'un comitet de aranjare, care și-a îndeplinit chemarea cu dragoste românească, după toată conștiințiozitatea.

Înubital aviator român sosește la Lugoj încă Joi sara (18 Iulie n.), primit fiind ca un erou al neamului.

Încă de Sâmbătă, orașul Lugoj începu să se umple de oaspeți veniți din toate părțile. Pe lângă toată paostea elementară împreună cu poporul ce l-am avut, — Duminecă în tot decursul zilei orașul era plin de lume românească și de alte limbi. Trenuri speciale și trăsurile private aduseseră aici onorațiuni români de prin Orșova, Caransebeș, Buziaș, Clacova, Timișoara, Panciova, Vârșet, Radna, Dobra, Ilia etc. și această aglomerație de oameni discută mereu cu temere faptul, că oare sborul ce rezultat va avea, nu cumva se va neferici braval român? Și era motivată temerea aceasta, pe urma împrejurării, că deunăzi la întrecerile aviatice din St. Etienne (Franța), capul vestitului aeronaut Renard la sucoirea unui șurub al mașinei sale a fost rupt și despărțit de corpul său în cel mai tragic mod.

Pe vastul teritoriu de după baracele militare de pe platoul dinaintea viilor lugojene, lumea imensă de spectatori, cam 6 mii de persoane, era ținută în ordine de mai multe platoane de soldați și polițiști. Afară de masa aceasta, cu bilete de intrare, la depărțări de 2 ch. metri se postase țărănimii de prin satele vecine, venită mai ales pe jos, cam 5000 de persoane.

Precis la orele 5 d. a. se deschide sborul cu aeroplauul. Aviatorul, un tânăr svelt cu față brună, cu niște ochi ageri negri, în vârstă cam de 25—30 de ani, cu o privire serioasă își regulează miraculosul aparat. E de o construcție foarte simplă. Greutatea instrumentului împreună cu a aviatorului cu tot reprezentă cam 300 kilograme.

Imensul public asistent cuprins acum de o emoțiune plină de temeri și cu o ambiție inspiratoare de încredere și nădejdi privește ulmit, cum aviatorul Vlaicu „nepăsător și rece” urcă piedestalul instrumentului, și după ce acesta face vre-o 10—15 pași pe jos, se urcă măiestros în liber, tot mai sus și tot mai sus. Mulțimea erupse în frenetice aplauze și însuflețite strigări de: „Să trăiască!” și „E jen!”

Vlaicu cu o precisiune sigură se urcă lin și treptat spre sferele înalte, se îndepărtează de noi la înălțimea de 3—400 metri și face un drum de 3—4 chilometri, se reîntoarce apoi plin de mândrie iar spre terenul spectatorilor, multămește cu batista asudată, face vizită și imenziei gloate de privitori fără taxe, ba chiar și locuitorilor din oraș, și după vre-o câteva întorsături făcute la distanțe înguste și mici se coboară neferat cu o maiestate impunătoare spre pământul-mamă!

În momentul acesta festiv mulțimea rape cordoanele militare și într'o fugă desperată se apropie de aviator, îl înconjură cu drag, acleându-l cu însuflețire!

Sborul lui Vlaicu a reușit și aici spre mândria și gloria întregului neam românesc! Compatrioții de alte limbi încă admiră în el pe un brav artist al țării.

Municipiul a fost reprezentat la sborul lui Vlaicu prin protonotarul comitatens Dr. Z. Talajdy, aproape cu toate oficiile comitatense. Îl. Sa dl Dr. Medve, comitele suprem și vicecomitele A. Issekutz au trebuit să asiste la o consfătuire din Budapesta, ținută în 22 Iulie c. st. n. Orașul a fost reprezentat prin primarul Dr. D. Florescu. A fost apoi de față întreg corpul ofițerilor, dimpreună cu generalii.

Sara, întreaga inteligență română s'a întrunit în grădina „Concordia”, unde marele artist român a fost preamărit și felicitat în toate însuflețite și distras cu mândre cântece, esecutate de harnică noastră reuniune română de cântări!

Vlaicu va mai sbura în Hațeg și poate și la Brașov.

George Joandrea.

Condițiuni de primire

în școala civilă de fete a Asociațiunii și în internatul aceleia.

În clasa I a școlii civile de fete se primesc eleve:

a) care arată prin extras din matricula botezaților ori dela forul civil, că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani și

b) dovedesc prin atestat școlar, că au absolvit cu succes IV clase elementare (poporale sau primare), ori apoi dovedesc pe baza unui examen de primire, că sunt bine orientate în materialul de învățământ prescriis pentru clasa IV-a elementară.

În celelalte clase ale școlii civile de fete se primesc eleve care dovedesc prin atestat școlar, că au absolvit cu succes vre-o clasă premergătoare la școale de categoria școlii civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V. și VI. dela școala elementară poporală, se pot primi eleve în oricare clasă a școlii civile, ce corăspunde vârstei elevei, numai pe baza unui examen de primire, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlii în sensul ordinațiunii ministerului regesc-ungar de culte și instrucție publică, dto 11 August 1889, Nr. 29 000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele, care se înmatriculează întâi dată la școala noastră, au să aducă atestat școlar, extras din matricula botezaților ori dela forul civil și certificatul de revocoinare.

În cursul complementar (supletor). împreună cu școala civilă de fete a Asociațiunii în sensul § lui 6 din statutul de organizare al școlii, se primesc eleve care au absolvit patru clase civile (secundare). Se pot primi și eleve care au absolvit cu note bune numai două clase civile, dacă au trecut de 15 ani și sunt împiedecate a absolva cele patru clase civile.

Înscrierile pentru anul școlar 1912/1913 se pot face din 1—6 Septembrie 1912 stil nou.

Examenele de origență se țin în 2 Septembrie 1912 st. n. la 8 ore a. m. cu elevele care s'au anunțat la direcțiune.

În 4 Septembrie 1912 st. n. la 8 ore a. m. se țin examenele de primire, iar în 5 Septembrie se vor începe prelegerile regulate.

Didactrul e 5 cor. pe lună, iar pentru elevele, care se înscriu întâi dată la această școală, se plătește încă, odată pentru totdeauna, o taxă de înmatriculare de 4 cor. Această didactru e și pentru elevele din cursul complementar.

Elevele care voiesc să fie primite în internat, fie eleve ale școlii civile, sau ale școlii elementare din lor, au să fie anunțate de timpuriu la direcțiunea școlii, înainte de începerea anului școlar, pentru că să se poată face dispozițiile necesare.

Taxa internatului e 550 coroane pe an, în care se caprinde și didactrul, și se plătește înainte sau în două rate. Speșele pentru cărțile de învățământ, pentru materialul de scris, desemn și lucru de mână, le poartă părinții deosebit, precum și cheltăielile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, pentru instrucțiune în pian (violină) și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiune în pian sunt: pentru o elevă (singură), 2 ore pe săptămână 16 cor. pe lună; pentru două eleve (împreună), două ore pe săptămână, 8 cor. pe lună de elevă.

Instrucțiunea din limba franceză: 3 cor. pe lună de elevă.

Toate taxele se plătesc direcțiunii școlare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase lângă parcul orașului și e provăzut cu apaduct, baie proprie și lumină electrică, încât oferă cele mai bune condiții igienice.

1 Din care sumă 2 cor. pe lună se contează institutului, pentru susținerea pianelor în stare bună.

Elevele din internat au în fiecare zi anumite ore de conversație în limba franceză, maghiară și germană după trebuință. Pe lângă aceea ele se prepară și învață lecțiile sub conducerea directoarei, a profesoarelor și a guvernantei.

Elevele care voiesc să fie primite în internat, au să aducă cu sine: o saltea, un covor la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau fol de coperit, 4 ciorapi (lînțolii, lepedeie), 6 ștergere, 6 serviete, apoi perie de dinți, săpun 2 piepteni, care rămân proprietatea elevelor. Afară de acestea rufele sau albiturile câte 1/2 de duzină din fiecare, o haină de vară și una de iarnă, două fuste de lustră (jupon) și două de flanel, ciorapi, batiste (mărimi) câte 1 duzină, o umbrelă (coort) și încălțăminte trebuincioasă. În cursul anului vor primi în internat o haină uniformă. Străns de uniformă se ține: o haină, 2 surte în forma unei haine, o pălărie de vară și una de iarnă, care au să se iscăieci și care vor costa peste tot 40—60 cor.

Dela direcțiunea școlii se pot primi prin post: „Statutul de organizare”, „Regulamentul intern”, „Regulamentul pentru cursul complementar” și „Planul de învățământ” al școlii, a 20 bani exemplar, iar monografia școlii pe 25 de ani dela înființare, a 3 cor.

Nagyzeben (Sibiu), în Iunie 1912.

Direcțiunea școlii.

Să contribuim la fondul ziariștilor români din Ungaria! Orice dar este a se trimite la adresa „Institutului de credit și econ. Ardeleana” în Orăștie-Szászváros.

Din Cluj.

Concertul Mărcuș-Crișanu.

În turneul ce-l fac artiștii nostri St. Mărcuș și I. Crișanu prin centrele mai însemnate românești, cu scopul de a procura unele momente de înălțare sufletească prin maestră și prin farmecul cântării lor, în 18 Iulie. a. o. au debutat și în Cluj. Deși s'a auzit prea puțin reală, vester, cei doi artiști vor concerta la terminul sus amintit, a intrunit întregă inteligența din Cluj la concertul lor, așa încât reușita n'a lăsat nimic de dorit. De astădată i-a însoțit și doara A. de Barbu, de asemenea elevă a conservatorului din Viena, și bună pianistă.

Programul concertului a fost foarte variat și în el erau reprezentate atât duioasele noastre cântări populare (doinele) interpretate cu multă artă și sentiment de cântăreți, cât și muzica clasică, unde am putut mai mult admira progresele frumoase și strălucite obținute de artiștii nostri sus numiți.

De Mărcuș s'a dovedit și de astădată de un tenorist neîntrecut, care chiar și cele mai înalte tonuri le stăpânește cu desăvârșire.

Punctul de forță la concertul acesta l-a format aria lui Canio din „Bajazzo”, unde atât prin puterea vocii, cât și prin desăvârșirea, ce și-a înșușit în tehnica cântării, artistul a stors aplauze nesfârșite.

De I. Crișanu a plăcut foarte mult în doine, în cari cu voce metalică și sonoră atinge cele mai gingașe coarde ale inimii și stărnește momente de înduioșare.

Doara A. de Barbu, deși primadată a plăcut pe scenă, atât prin vocea melodioasă, cât și prin joia la pian, a cucerit simpatia auditoriului întreg. Drept semn de simpatie generală i s'a oferit un buchet de flori naturale.

Peste tot artiștii noștri s'au achitat peste așteptare de rolul lor, încât nu numai auditoriul, dar chiar și foile megliare din Cluj au adus elogi la adresa cântăreților.

Cumpănind succesul cultural al concertului, precum și felul cum și-a înțeles de astădată inteligența română din Cluj rolul în viața noastră social-culturală — când fără considerare la păreri individuale și politice, s'au intrunit toți, atât la concert, cât și la cina comună, — trebuie să constat, că reușita a fost splendidă. Nu pot reținea faptul, că la reușita concertului între alții a avut un rol preponderant directorul băncii „Vatra”, dl Dr. L. German, care prin tact înțelept a câștigat pe frunți pentru ideea concertului și astfel toți împreună au zdrobit părerea multor sceptici, că în Cluj reușita pășirii artiștilor va fi problematică. De Dumnezeu, ca poririile cele bune să fie totdeauna primite și sprijinite de inteligența din Cluj, ca și concertul acesta.

În fine mai notez, că atât Mărcuș, cât și Crișanu, sunt anajați pentru anul viitor la societăți teatrale-germane.

NOUȚĂȚI.

Sfințire de biserică. Biserica gr.-or. din Mag. renovată și pictată prin pictorul N. C. Badacoff, s'a sfințit Duminecă în 15 Iulie v. o.

Censura advocațională. În Cluj s'a produs o mișcare în ceroul advocaților cu scop ca censura candidaților de avocat să nu se mai facă la Murăș-Oșorhei, ci la Cluj.

Bursă în Iași. Monitorul oficial de Sămbătă conține decretul regal, prin care se înființează în Iași o bursă comercială.

Pe jos împrejurul pământului. Ziaristul olandez A. Mossel dela o gazetă din Amsterdam a sosit Sămbătă în Sibiu. Călătorind pe jos, ziaristul voia să studieze locul și oamenii diferitelor state, și apoi să-și publice rezultatul studiilor într-o lucrare literară mai voluminoasă. În drumul său, care va ține 8 ani, are să atingă următoarele țări: Germania, Elveția, Italia, Austria, Ungaria, România, Statele baltice, Africa de nord, Palestina, Persia, India, China, Japonia, America nordică, Anglia, Franța, Belgia, Olanda.

Dela Biblioteca Academiei Române. În luna Iunie 1912 s'au consultat 1774 volume și broșuri tipărite, de câtră 649 cecitori; 146 manuscrise, 702 documente 32 cărți vechi (1508—1830) au fost comunicate la 127 cecitori. Colecțiunile Bibliotecii au sporit în această lună cu 626 volume și broșuri, 252 numere de reviste române, 234 reviste străine, 6 atlase și hărți, 4 stampe și portrete, 8 volume manuscrise, 151 documente, 1 album, 704 foi volante, 7 note muzicale, 4 monete și obiecte de muzeu. Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 dimineața până la 6 seară, pentru manuscrise și documente dela 8 la 12 și dela 2 la 6.

Invenție nouă. Un funcționar de bancă din Budapesta a inventat un aparat electric și folositor, care va putea împiedea spargerile în locuințe. Invenția stă din o cartușă, care se poate așeza la ori ce odaie. Îndată ce se deschide ușa, patronele se descarcă cu un sunet puternic. Și astfel, când un spărgător ar încerca să intre în odaie, șgomotul exploziunii anunță pe cei din casă, că un străin a pătruns înăuntru.

Pentru teatru. Tribuna din New York a făcut socoteală, că cheltuește orașul acesta în fiecare an pentru teatru. Socoteala arată, că în casele teatrelor din New York intră pe an o sută milioane de coroane. Mărimea uriașă a acestei sume se explică prin faptul, că în numărul oraș se găsesse nouăzeci de teatre și șapte sute de cinematografe și cabareuri, cercetate zilnic de o sută de mii de spectatori.

† Emiliu Viciu, preot, profesor în penziune și asesor consistorial, fost prefect și rector al internatului Vancean de băieți, membru al exactoratului arhidiecezan din Blaj, a decedat Duminecă, în 21 Iulie 1912, la orele 5 1/2, seară, la anul al 49-lea al vieții și al 23-lea al preoției sale, după un morb îndelungat. A fost înmormântat Marți în 23 Iulie a. o. la orele 8 a. m. în Nirașteu. Odihnească cu dreptii!

Nemții iubitori de procese. Din Dresda se știe, că în anul trecut, conform celor mai nouă date, s'au pertratat la judecătoria Saxoniei aproape 200 de mii de procese civile, cu vre-o câteva mii mai mult, decât în anii precedenți. Considerând că regatul Saxoniei are patru până la cinci milioane de locuitori, tot cam al 25-lea cetățean saxon se judecă cu deaproapele său. — Care va să zică, nu numai în țara noastră, ci și în patria germanilor „flegmatici” înfloresc procesele... și sporesc advocații.

Telefon nemijlocit între Viena și București. În primele zile din August se va termina linia de telefon între Viena și București. Linia nouă va trece peste Galiția și Bucovina. Stăpânirea austriacă a făcut mari cheltuieli cu construirea acestei linii, care are de scop să facă neatrănătoare de Ungaria comunicarea Austriei cu România. Până acum adică Viena nu putea vorbi cu București, decât prin mijlocirea Budapestei.

Paserea ibis pe țărmuri Balatonului. În vara aceasta s'a ivit un soi neobișnuit de paseri pe țărmurile Balatonului. Ibisul, venerat de vechii egipteni, s'a așezat în mare număr cu deosebire în trestii de câtră comitatul Somogy al marelui lac din Ungarie, unde oamenii au zărit mai multe sute de asemenea paseri egiptene.

La ședința literară a 7-a din 25 Iulie n. o. a Reuniunii meseriașilor sibiieni va prelege dl Dr. Alexandru Dobrescu, medic, tractând despre tuberculoză.

Poliție degenerată. Un banchier, cu numele Rosenthal, a fost asasinat în New York, ear polițiștii cari se aflau la o depărtare de 20 pași de locul crimei, n'au căutat să zădărnicească omorul, nici să aresteze pe criminali. Ziarele americane scriu, că asasinarea s'a făcut cu știrea poliției, și că Rosenthal este o jertfă a înțelegerii secrete încheiate de poliție și de criminalii din New York. Mulți dintre polițiști erau membri la clubul jocului de cărți, și au sflat că Rosenthal a denunțat parchetului sumele mari plătite poliției de câtră jucători.

Contracte cu servitorii. Mișcarea feminină a luat un puternic avânt în Danemarca, unde femeile au cucerit o mare parte a drepturilor, pentru care în alte țări abia acum se începe lupta. Un rezultat al mișcărilor din Copenhaga și din alte orașe daneze este încheierea, că gospodinele se obișnuiesc tot mai mult a-și angaja servitorimea prin contract, în care pe lângă fixarea simbriei se cuprind și învoeli privitoare la întreținere, la repaos de 1—1 1/2 ore pe zi, la o vacanță de 8 zile în fiecare an ș. a. Se mai statorosește în contract și durata lucrării zilnice dela 6 sau 7 ore dimineața până la 6 sau 7 ore seară; munca săvârșită în afara de orele acestea se rebonifică cu 30 bani pe oră. Frește, servitoarele, care se angajează cu asemenea contract, au terminat cursul de 6 luni în școala de menaj, și au învățat a fierbe, a spăla, și-au câștigat cunoștințe teoretice de economie, igienă ș. a.

Etatea omului. Renumitul cercetător parisian Legrand a publicat un studiu interesant despre vârsta omului. Învățatul francez dovedește că etatea medie a omului, în decursul ultimelor patru secole, s'a lungit; oamenii bătrâni sunt cu mult mai numeroși, decât în vremile vechi, omul epocii de astăzi trăiește în termeni medii mai mult decât omul veacurilor trecute. Legrand stabilește bătrânețea cu anul al 74-sezecilea. Vârsta această a ajuns-o 582 oameni dintr'o mie în veacurile XV. și XVI; 655 în al XVII, 718 în al XVIII, 767 în al XIX, iar în veacul nostru 806 oameni. Acești rapoart se prezintă și la persoanele de 80 de ani. După Legrand, viața cea mai lungă o trăiesc preoții, bărbaii de stat, savanții, militarii și scriitorii. În familiile domnitoare sunt puține persoane cu viața îndelungată: dintr'o mie de principii numai 71 ajung vârsta de 60 de ani, pe când dintr'o mie de preoți ajung vârsta aceasta 264.

Cărți și reviste.

Anuarul XXXVI, al gimnaziului român gr.-or. din Brad și al școlii primare pe al 43-lea an școlar 1911-12, publicat de Ștefan Albu, director. — Cuprinde: Educațiunea religioasă în școală și în biserică de M. Stoia, preot învățător. Din datele școlare s'îlăm, că personalul didactic la gimnaziu se compune din 8 persoane, la școala elementară din 2 persoane. Biblioteca centrală a profesorilor are 4053 vol. și 3233 fascicule, în valoare de 14 mii cor. Bibliotecile de clasă au 545 volume. Masa studenților, cu un capital de peste 26 mii cor., a sputat 18 elevi cu 721 cor. Elevi examinați la finea anului 113 în gimnaziu, 172 în școala primară.

Anuarul școlii comerciale superioare gr.-or. române din Brașov, pe anul XLIII al existenței sale, 1911—12, publicat de Arseniu Vlaicu, director. — Conține: un studiu de profesorul Ioan Socaciu, despre Forme tipice de organizație economică-socială. Un discurs al directorului A. Vlaicu, în legătură cu Statutele cercului foștilor elevi ai școlii comerciale române din Brașov. — Din datele școlare s'îlăm, că personalul didactic se compune din 12 profesori. Școala a avut, în 3 clase, la finea anului, 107 elevi. Au primit atestate de maturitate 35 de absolvenți, cu 4 mai mulți, decât în anul precedent. Societatea de lectură a elevilor a fost condusă de profesorul Dr. I. Baciu.

Anuarul institutelor de învățământ gr.-or. din Blaj: gimnaziul superior, institutul pedagogic, școala de aplicație, școala învățăcelor de meserii și regestorii, pe anul școlar 1911/12. Cuprinde: Din treutul ordinului Basilitan, un studiu lucrat cu multă temeinicie de profesorul Dr. Ioan Rațiu. — Corpul profesoral dela gimnaziu se compune din 17 profesori de stu-

dii ordinare, 4 profesori de studii extraordinare și 3 cateheți. Biblioteca profesorilor are peste 11 mii volume; biblioteca elevilor peste 2 mii volume. Școlari gimnaziali la finea anului au fost 534, dintre cari 101 gresco-orientali. Institutul pedagogic are 12 profesori, 78 de elevi, între cari 2 ești gresco-orientali. — Școala pentru învățăcelii meseriași a fost cercetată de 108 elevi, între aceștia 16 gr.-or. români.

Revista politică și literară, din Blaj, a apărut nr. 7—8 cu următorul sumar bogat și variat: Dr. Cassiu Maniu: Cam se poate asigura succesul politiei. M. Străjanu: Simbolismul decadent. I. Corbu: Florii Primăverii (poezie). T. Murășan: Visătorul (poezie), N. Dunăreanu: Dorința neîmplinită (nuvelă). I. Corbu: Există lumină? Corneliu Moldovanu: Solipiri zădărnice (nuvelă), Virginia Grivase: Sonet, Dr. V. Hăncu: Cercetările de laborator. Aron Deac: Ardealul ca provincie a Coroanei. Vas. Al. George: Cântec trist (poezie). I. P. Florantin: Decebal (roman istoric). Gheorghe Stoica: Un leac bun (nuvelă). Virginia Grivase: (Sonet). Gavr. Todica: Cronică economică (Cooperativa de noi). A. C. Informațiuni; I. L. Caragiale; Centenarul răpirii Basarabiei; Desvălirea monumentului lui Cuza; Vlaicu la Aspera; Prințul Carol la Vălenii de munte. Redacțional etc.

Luceafărul, revistă literară, artistică și politică, a apărut Nr. 27, din 1912, cu următorul cuprins bogat și variat: Z. Bărsan: Se face zău (dramă). Gheorghe Stoica: Spionii. Sandu A. Hodoș: Fragment (poezie). C. Sandu-Aldea: Pe Mărgineanca. T. Murășan: Cântec (poezie). Dr. Pavel Roșca: Problema pesimismului. Maria Cuntan: Despărțirea (poezie). Adrian Corbul: Intru gloria lui Jean-Jacques Rousseau. I. Agărbiceanu: Povestea unei vieți (roman). Dări de seamă: Dr. I. Mateiu: Dr. S. Dragomir, Correspondența episcopului Gherasim Adamovici și mișcarea de emancipare a clerului și poporului românesc în 1791. Cronici: Dr. Silvia Romănoir: Știri noi despre mitropolitul Dosofteiu al Moldovei. Radu S. Dragnea: Poetul I. U. Soricu și Ardealul. Însemnări: Vacanțe... 70,597... Teatrul nostru. Comitetul național. Așa să mor!... Bănci sătești. Redactori expatriați. Producțiile muzicale ale Conservatorului. Recidivistul. Cântăreții noștri. Ilustrații: Lionardo da Vinci: La belle Féronnière. Ștefan Mărcuș. Ionel Crișanu.

Mulțămite publice.

Comitetul parohial gr.-or. român din Mogoș-Mămăligani (trac. Lupșe), a primit ajutoare în bani, pentru zidirea școlii din această comună, dela următorii domni: Dr. I. Turou, medic, Dr. L. Popovici, Dr. Em. Doctor, toți din Viena, I. Cupărescu, A. Tautareanu, Dr. St. Ciurea, Dr. M. Popovici, câte 5 cor.; Dr. G. M. 3 cor.; G. Buta din Bueno-Ayres (America), 10 cor.; Dr. Moldovan, 1 cor.; Cezar Popovits 2 cor. Total 51 cor.

Pentru aceste daruri comitetul parohial exprimă cele mai călduroase mulțămite tuturor binefăcătorilor amintiți, precum și acelorale ale săror nume sunt induse în listele de colecte și cari pentru mulțimea numelor nu s'au putut înșira aloi.

Mogoș-Mămăligani, la 4 Iulie 1912. Vasile David paroh gr.-or. rom.

Banii creștini din Calbor, comitatul Târnava-mare, aflători în America, din dragoste față de casa lui Dumnezeu și din iubirea ce o poartă și acum față de frații lor rămași acasă au colectat prin I. Pira suma de 200 cor., pe care au trimis-o pentru biserică.

Cei cari au contribuit la colectă sunt următorii: Ioan Pira, Vasile Neagoe, câte 2 dolari, Ioan Rafira Guția 5 dolari, M. Ioanș 3 dolari, Nicolae Brumboiu, Arestia Brumboiu, Constantin Brumboiu, Luceafărul Brumboiu, câte 1 dolar, Moise Popenciu, Vasile Căndea, Vasile Cristea nr. 217, câte 2 dolari, Alexandru Căndea 5 dolari, Moise Pira, Rozica Pira, câte 1 d., Alexandru Hetrea, Ioan Hetrea, câte 3 d., Pavel Ana Brumbea 1 dolar și Elena Popenciu 2 dolari, toți din Calbor.

Au mai contribuit: Nicolae Dreptu 25 cenți, Ioșif Stefan, Ioan Nistor, câte 50 cenți, toți din Cincul-mare și Ioan Tănase din Poplaca 1 dolar.

Comitetul parohial se simte îndemnat a aduce și pe această cale mulțămite în numele întregului popor, atât colectanților Ioan Pira, cât și celorlalți contribuți. Calbor, în 2 Iuliu n. 1912. În numele comitatului parohial: Moise Graora, not. com. par. George Șolca, preot gr. or. Vasile Neagoie, Moise Căloiu, epitropi.

Nr. 429/1912.

(228) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc la școala noastră confesională din **Vima mare** (Tordavilma), protopresbiteratul Cetății-de-peatră, să publice concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

600 cor. din repartitie dela popor;
400 cor. din ajutorul dela stat, care se va cere pe baza documentelor celui ales; grădină, cvartir corespunzător în edificiul școlii și 2 stângini lemne de foc.

Cvîncvenalele se vor cere dela stat.

Învățătorul ales se îndatorează, — fără altă remunerație specială, — a conduce și a cânta cu elevii la sf. liturgie în Dumineci și sărbători formând cu ei cor bisericesc precum și a prevedea învățământul în școala de repetiție.

Reflecții la acest post să-și înainteze rugărilor concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și să se prezinte în comună și biserică pentru cunoștința poporului.

Lăpușul-unguresc, la 6 Iulie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Cetății-de-peatră în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Andrei Ludu
adm. protopop.

Nr. 615/1912.

(229) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea unui post învățătoresc la școala confesională gr.-or. română din **Sighișoara** să publice concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar anual 1100 coroane în rate lunare anticipative din cassa bisericii, trei stângini de lemne de stejar pentru încălzit, cvartir în edificiul școlii și 1/4 de jugăr de grădină. Cvîncvenalul numai după un serviciu de cinci ani la această școală.

Învățătorul ales va fi dator a ținea strană la utrenie în mod perondător cu ceilalți doi învățători, iar la sf. liturgie să cânte cu copiii de școală fără altă remunerație.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vre-o Duminecă sau Sărbătoare în biserică, spre ași arăta dexteritatea în cântări și tipic, și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile concursuale instruite conform normelor din vigoare, să le trimită subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Sighișoara, în 7/20 Iulie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concurent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 398.

(219) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune lângă parohul Vasile Dobre din parohia de cl. III **Capâlna** (Sebes Kápolna) se publice concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt jumătate din venitele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții au să-și aștearnă cererile, instruite conform normelor din vigoare sub semnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 30 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergin Medean
protopresbiter.

Nr. 250/1912.

(214) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bis. de cl. a II-a **Vulcan** cu filia **Aninoasa** din tractul Hațegului, conform rezoluției Prea Venerabilului Consistor arh. dto 12 Iunie a. c. Nr. 6328 Bis., se publice concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul amintit, iar concurenții pre lângă prealabila încunoștințare a subsemnatului să se prezinte în parohie spre a cânta, predica ori celebra.

Hațeg, la 29 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Nr. 423/1912.

(207) 3—3

Concurs.

Pe baza rezoluției consistoriale Nr. 7331/1912 școl. se publice concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela I-a publicare în „Telegraful Român” pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala confesională română gr.-or. din **Gelmar**.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 250 cor. din repartitie, iar restul de 750 cor. dela Venerabilul Consistoriu și din întregirea dela stat, ce se sperează a primi, precum și cvartir liber în edificiul școlii, relut de grădină, iar 50 cor. pentru încălzirea salei de învățământ.

Alesul învățător este obligat a conduce și cânta cu elevii răspunsurile liturgice Dumineca și în sărbători.

La cvîncvenal alesul poate reflecta numai după un serviciu de 5 ani neîntrerupt la această școală.

Concurenții să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare înainte de alegere în biserică pentru a face cunoștință cu poporul și să-și înainteze cererile concursuale înzestrate cu documentele necesare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral al Orăștiei.

Orăștie, 26 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiter al gr.-ort. în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 126/1912.

(209) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de învățător și al II-lea de învățătoare, eventual și aceasta de învățător, la școala noastră confesională gr.-or. rom. din **Hondol**, protopresbiteratul Devei, se publice concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

a) Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: salare fundamentale de câte cor. 1000 dela cassa bisericii, solvibile în rate lunare, cvartir în natură și grădină.

b) Dela concurenții să cere lângă evaluarea legală, să mai aibă dexteritatea de a conduce cor bisericesc, resp. învățătoria dexteritatea în lucrul de mână.

c) Ambii vor avea a instrui și vor conduce în Dumineci și sărbători pe elevi la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

d) Conducătorul corului pentru care e în perspectivă o remunerație deosebită va avea a proba dexteritatea sa prin atestat separat.

La cvîncvenali aleșii pot reflecta numai după un serviciu de 5 ani la această școală amintind, această împrejurare în petițiile de concurs.

Concurenții vor înainta cererile instruite conform legilor în vigoare în termenul deschis la oficiul protopresbiter al Devei și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Hondol, din ședința comitetului parohial ținută la 10 Iunie v. 1912.

Petru A. Mihut

prezident.

Petru Vlad

notar.

Dr. Ioan Dobre

protopop.

Nr. 395/1912.

(204) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Abrudului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Trâmpoele**, cu salar de 800 cor. din repartitie, iar pentru rest se va cere întregire dela stat.

Cvartir în natură, relut de grădină 20 cor. și 3 stângini lemne de foc.

2. **Valea-Dosului**, cu salar de 800 cor. din repartitie, restul întregire dela stat sau dela ven. Consistor.

Cvartir în natură și relut de grădină 20 cor.

3. **Vărtop**, cu salar de 600 cor. din cassa bisericii, iar restul din ajutorul cerut dela stat.

Cvartir în natură și relut de grădină 20 cor.

Învățătorii aleși sunt datori a ținea strană în Dumineci și sărbători și a cânta cu copiii la sf. liturgie.

La cvîncvenale se poate reflecta numai după un serviciu de 5 ani fără întrerupere la aceste școli.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul, iar cererile instruite conform normelor din vigoare le vor înainta subsemnatului oficiu, în termenul deschis.

Abrud, 24 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetele parohiale.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 139/1912.

(217) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bis. de cl. III. **Chitid** din protopresbiteratul Hațegului, se publice concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții își vor înainta cererile instruite conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta, cu vânta sau celebra.

Hațeg, la 2/15 Iulie 1912.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. român al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Nă. 7699/1912 ár.

(218) 3—3

Edict de licitație.

Din partea subsemnatului scaun orfonal comitatens să publice că casa și curtea minorilor Eugen Roman și consoții situată în piața comunei Săliște și cuprinsă în protoc. f. No 16 A + No—ord. I, Nro top. 30, 31 și în protoc. f. 17 A + ord. I Nro top. 32 să va vinde din mână liberă prin licitație publică în 2 Septembrie 1912 nou la 10 oare a. m. în cancelaria oficiului primăriei comunale din Săliște.

Prețul de strigare e 50.000 coroane sub care preț realitatea nu se va vinde.

Doritorii de a lua parte la licitație au a depune în bani gata ori în libel de depunere un vadiu de 5000 coroane la mâna comisariatului însărcinat de a efectui licitația.

Condițiunile speciale să pot vedea în decursul oarelor de oficiu începând dela publicarea acestui edict până la ziua licitațiunii în expeditul scaunului orfonal comitatens și la primăria comună din Săliște.

Sibiin, la 6 Iulie 1912.

Scaunul orfonal comitatens:

Mangezius
președinte.

Nr. 104/1912.

(226) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala noastră confesională gr.-or. rom. din **Bălan**, protopresbiteratul Unguraș se publice concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 100 cor. din repartitie dela popor, 900 cor. ajutor dela stat, 50 cor. relut de cvartir și grădină în natură.

Preferite vor fi învățătoarele.

Reflecții la acest post au a-și înainta rugărilor lor concursuale, instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiter al tractului Unguraș în termenul deschis și a se prezenta în comună și biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Bălan, la 21 Iunie 1912.

Victor Both

par. preș. com.

Văzut.

Ioan Georgea

notar.

Pavel Roșca

protopresbiter.

Nr. 398/1912.

(210) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala noastră confesională din **Curtuiuşul-mic** (Kiskörtvélyes), protopresbiteratul Cetății de peatră, se publice concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

200 cor. din repartitie dela popor;

100 cor. ajutor dela P. V. Consistor arhidiecezan, 700 cor. se vor cere cu ajutor dela stat pe baza documentelor învățătorului ales; cvartir corespunzător legii în edificiul școlii; grădină în mărime de 909 st. □ și lemne de foc: o jumătate sesiune urbarială din cari se va încălzi și sala de învățământ.

Cel ales să îndatorează a prevedea învățământul și în școala de repetiție, a forma cu elevii cor bisericesc cântând cu ei la sf. liturgie în dumineci și sărbători.

Reflecții la acest post au a-și înainta rugărilor concursuale instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral și a se prezenta în comună în biserică pentru a face cunoștință cu poporul.

Lăpușul-unguresc, la 25 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. al Cetății de peatră în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Andrei Ludu
adm. protopop.

Nr. 362/1912.

(208) 3—3

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile noastre confesionale din:

1. **Idicel-sat**, pre lângă următoarele emolumente:
a) Salar fundamental 600 cor. din repartitie dela popor și 400 cor., din ajutor dela stat pentru dobândirea cărui sau înaintat rugărilor de lipsă, cvîncvenalele se vor cere dela stat, b) cvartir natural, c) grădină și d) lemne de foc.

2. **Idicel-pădure**, pre lângă următoarele emolumente:

a) Salar fundamental 600 cor. din repartitie pe popor și 400 cor. precum și cvîncvenalele pe baza documentelor celui ales se vor cere dela stat, b) cvartir natural, c) grădină, d) lemne de foc din care se va încălzi și sala de învățământ.

Învățătorii aleși sunt îndatorați a pune elevilor cântările bisericești, ai conduce în toate Duminecile și sărbătorile la biserică și a cânta cu ei în cor răspunsurile dela Sf. liturgie, precum și a instrui elevii de repetiție fără altă remunerație.

Doritorii de a ocupa aceste posturi să-și înainteze rugărilor de concurs instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar pentru a face cunoștință cu poporul au a se prezenta la biserică spre a cânta.

Reghin, (Szászrégen) 23 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiter al tractului Reghin în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Vasile Duma
protopop.

Dentist

Virgil Muntean

Sibiin, Strada Măcelarilor,

în fața cu Tipografia și Librăria arhidiecezană, întrarea prin strada **Quer Nr. 22.**

(126) 20—

Copii de școală

să primesc pre lângă toată întreținerea pentru anul viitor școlar. Gratuit li-se dă *instrucțiune în scrisoarea caligrafică, pian și ajutor la obiectele de învățământ.* De a se însușia până la 15 August la **Therese Keul, Sibiin, Piața mică Nr. 24.**

(206) 3—3

Pictorul D. N. Cabadaieff

cu studii academice și în deosebi specializat în pictura bisericească după ce pictat aici în Ardeal câteva biserici în mod artistic, s'a așezat în comuna Seliște, comitatul Sibiului, unde primește comenzi, relativ la pictura bisericească, adică: **iconostase, steaguri, epitafuli, icoane singuratiche**, și întreaga biserică.

Doritorii au a se adresa la:

D. N. Cabadaieff

(883) 33—

strada Valea

Szelistye—Szebenmegye.

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga liniștile, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit în lume, **Steckenpferd** din Lapte de Crin, marca cal pe băț de Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe. Bucata cu 80 fil. se află în farmacia, drogerii, parfumerii și în alte prăvălii aparținătoare branșei. Asemenea e minunată aprobată și Crema de Crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 18—40

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană, Sibiin:**

Regulament

pentru

Procedura judecătorească

în cauzele disciplinare

în Mitropolia gr.-or. rom. din Ungaria și Transilvania.

Prețul 20 bani, porto 5 bani.